

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-01-27

Ärendenummer GSF-2024-05337

Handläggare

Annika Andersson

E-post annika.andersson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion avseende införande av dirigentspår inom Kulturskolan

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden avstyrker motion om att utreda inrättandet av ett dirigentspår i Kulturskolan och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-01-27, som sitt yttrande.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över motion från Rasmus Ragnarsson (SD) om att utreda inrättandet av ett dirigentspår i Kulturskolan.

Motionären menar att ett dirigentspår bland annat skulle kunna ge Kulturskolans deltagare möjlighet att utveckla ledarskap och musikalisk förståelse genom att leda orkestrar, ensembler och körer.

Kulturskola är ett frivilligt uppdrag för kommunerna. I avsaknad av nationell reglering brukar därför formulering av Kulturskolans uppdrag utgå från nationella, regionala och lokala kulturpolitiska mål vilka ofta baseras på barnkonventionens skrivningar. Kulturskolan erbjuder en mångfald av kulturella och konstnärliga uttryckssätt och verksamheten anpassas löpande utifrån barns och ungas olika behov och intressen.

Att leda en ensemble eller dirigera en orkester kräver mycket goda musikaliska och pedagogiska färdigheter. Kurser i dirigering är idag mycket ovanligt inom Kulturskolan. För att förbereda sig inför den universitetsutbildning som finns inom området går vägen därför oftast via gymnasieskolans estetiska program med musikinriktning eller folkhögskola.

Inom musikinriktningen på det estetiska programmet finns moment inom grundläggande ensembleledning och musikalisk bearbetning för ensemble. Utbildningen erbjuds på ett flertal gymnasieskolor inom Göteborgsregionen.

Mot denna bakgrund föreslår grundskoleförvaltningen att motionen avstyrks.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För att möta deltagarnas önskemål och intressen reviderar Kulturskolan löpande sitt utbud av ämnen och kurser. Att bedriva kurser eller aktiviteter som attraherar få deltagare kan medföra utmaningar vad gäller organisering, kompetensförsörjning och ekonomiska

förutsättningar. Det kan också medföra undanträngningseffekter för annan verksamhet som har ett större söktryck eller efterfrågan.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

I grundskolenämndens verksamhetsplan för år 2024 framgår att Kulturskolan ska erbjuda en likvärdig verksamhet som är tillgänglig för alla barn och unga samt bidra till en meningsfull fritid. Kulturskolan har också som uppdrag att bredda verksamheten i syfte att nå nya målgrupper.

Av kulturrådets nationella statistik¹ framgår att flickor är i majoritet inom Kulturskolan. Statistiken visar vidare att deltagare med högutbildade föräldrar och/ eller som bor i områdestyper med goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar är överrepresenterade. Barn och unga med utländsk bakgrund liksom boende i områdestyper med socioekonomiska utmaningar är underrepresenterade. Statistiken bygger på inrapporterade terminskurser vilket medför att den till del kan vara missvisande. En stor del av exempelvis den öppna verksamheten riktar sig till nya målgrupper, och inte minst underrepresenterade grupper, såsom barn och unga som bor i områden med lägre socioekonomi.

Bedömning av barnets bästa

FN:s konvention om barnets rättigheter har som mål att ge barn, oavsett bakgrund, rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. I beslut och åtgärder som rör barn ska barnets bästa alltid beaktas. Flera av artiklarna i barnkonventionen handlar om barns kulturella rättigheter. Enligt artikel 31 har barn rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Det står också att konventionsstaterna ska ”respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet” samt uppmuntra sådan kulturell och konstnärlig verksamhet som är lämplig och som kommer alla barn till del. Barn har även rätt att komma till tals och få sina åsikter beaktade i alla frågor som rör dem, enligt artikel 12.

Enligt artikel 2 får barn inte diskrimineras på grundval av var de bor. Barn får inte heller diskrimineras utifrån till exempel kön, språk, religion, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, egendom eller funktionshinder.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 10 mars 2025.

Bilagor

1. Motion av Rasmus Ragnarsson (SD) om att utreda inrättandet av ett dirigentspår i Kulturskolan.

¹ Kulturskolan i siffror 2023

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över motion från Rasmus Ragnarsson (SD) om att utreda inrättandet av ett dirigentspår i Kulturskolan.

Svar ska inlämnas till kommunstyrelsen senast 2025-03-20.

Beskrivning av ärendet

SD har i en motion föreslagit att grundskoleförvaltningen ska få i uppdrag att utreda möjligheterna att inrätta ett dirigentspår inom den kommunala Kulturskolan. Utredningen bör bland annat ta hänsyn till de pedagogiska, ekonomiska och organisatoriska aspekterna av att införa en sådan inriktning.

Motionären menar att ett dirigentspår skulle kunna ge Kulturskolans deltagare möjlighet att utveckla ledarskap och musikalisk förståelse genom att leda orkestrar, ensembler och körer. Det skulle också medföra en mer komplett musikutbildning inom Kulturskolan samt att ge unga musiker chansen att bli dirigenter, något som gynnar både kulturliv och det svenska musiklandskapet som helhet.

Förvaltningens bedömning

Utgångspunkter för Kulturskolans uppdrag

Kulturskola är ett frivilligt uppdrag för kommunerna. Verksamheten saknar därmed den styrning och reglering som finns inom de obligatoriska skolformerna som exempelvis läroplaner och tillsynsmyndigheter. Kulturskolan har dock en lång tradition och har funnits i många kommuner sedan 1940-talet.

I avsaknad av nationell reglering brukar formulering av Kulturskolans uppdrag och mål utgå från barnkonvention, nationella kulturpolitiska mål, regionala mål och strategier samt lokala kulturpolitiska målsättningar.

2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Av artikel 31 framgår att barn ska ha rätt till rekreation anpassad till barnens ålder och rätt till att fritt delta det kulturella och konstnärliga livet. För Kulturskolans verksamhet betraktas denna artikel som något av en portalparagraf. Barnkonventionens intentioner återfinns ofta i de nationella och lokala planer och program inom området, det vill säga att barns och ungas kreativitet ska uppmuntras och de ska ha rätt till kulturutövning och eget skapande oavsett uttrycksform.

Kulturskolan kan sägas ha ett dubbelt uppdrag. Verksamheten ska vara en mötesplats för konstnärlig, personlig och social utveckling för barn och unga och bidra till en meningsfull fritid. Verksamheten ska också kunna erbjuda en fördjupning som kan vara en första förberedelse inför en kommande yrkeskarriär som ofta präglas av hög konkurrens. Detta brukar formuleras som att Kulturskolan ska arbeta med både bredd och fördjupning.

I Göteborg har kommunfullmäktige genom beslut om grundskolenämndens reglemente slagit fast att kulturskoleverksamhet ska erbjudas och tillhandahållas i hela staden. Kommunfullmäktige har också antagit ett kulturprogram som till del kan sägas beröra Kulturskolans verksamhet. Utöver det finns få lokala beslut som reglerar verksamhetens omfattning och inriktning. Kulturskolan har dock med utgångspunkt från exempelvis den nationella strategi som reglerar stöd till Kulturskolan samt den regionala kulturstrategin och kulturplanen tagit fram egna lokala mål för verksamheten. Målen togs fram i

samband med att verksamheten överfördes till grundskoleförvaltningen och får nu betraktas som både väl kända och förankrade. I de lokala målen framgår bland annat att Kulturskolan ska:

- erbjuda barn och unga i åldrarna 6-19 år en konstnärlig och pedagogisk verksamhet med en mångfald av kulturella och konstnärliga uttryckssätt
- erbjuda en verksamhet av hög kvalitet med möjlighet till såväl bredd som fördjupning
- erbjuda ett angeläget utbud där verksamheten är flexibel i arbetssätt och form
- göra det möjligt för barn och unga att vara med och forma verksamheten

Dessa målsättningar synliggörs på flera sätt bland annat genom att Kulturskolan i Göteborg har ett mycket stort utbud av ämnen, kurser och aktiviteter inom olika kulturella och konstnärliga uttryckssätt. Utbudet anpassas löpande för att så väl som möjligt följa barns och ungas olika behov och intressen baserat på de organisatoriska förutsättningar som finns för verksamheten.

Dirigering

Att leda en ensemble (med instrument eller kör) alternativt dirigera en orkester kräver mycket goda musikaliska och pedagogiska färdigheter. Färdigheter som behöver utvecklas över tid. Kurser i dirigering är idag mycket ovanligt inom den kommunala Kulturskolan. För att förbereda sig inför den universitetsutbildning som finns inom området går vägen oftast via gymnasieskolans estetiska program med musikinriktning eller folkhögskola.

Estetiskt program med inriktning musik erbjuds idag på åtta gymnasieskolor inom Göteborgsregionen, såväl kommunala som fristående skolor. I ämnet ensemble (ett av flera ämnen inom musikinriktningen) ingår moment som grundläggande ensembleledning, till exempel inräkning, ge tecken och taktering samt grundläggande musikalisk bearbetning för ensemble.

I Västsverige finns också en spetsutbildning på Birger Sjöbergsgymnasiet i Vänersborg, ”Musikerutbildning i Vänersborg (MUV)”. Inom ramen för denna utbildning får eleverna utbildning med grundläggande högskolebehörighet samtidigt med en fördjupning som instrumentalist eller vokalist och med ett brett musikteoretiskt perspektiv.

Grundskoleförvaltningen bedömer mot bakgrund av ovanstående att frågan om dirigentspår inte behöver utredas vidare. Kulturskolans utbud anpassas löpande utifrån barns och ungas olika behov och intressen. Barn och unga som är deltagare i någon ensemble, kör eller orkester kan få möjlighet att prova på ensembleledning och dirigering som en del i sin kurs om intresse finns. För de ungdomar som har ett uttalat intresse för dirigering finns i nuläget goda möjligheter att söka sig till gymnasieskolans estetiska program, inriktning musik, inom närområdet.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret, ärendenummer SLK-2024-01124

Maria Andersson

Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg

Avdelningschef Planering och utveckling